

[Indenrigsministeren.]

boligfondens Periode, maa det desværre erkendes, at en stor Del af det Byggeri, der da fandt Sted gennem saakaldte Boligselskaber eller Boligforeninger, ikke undgik de Skær, der hedder: Sammenblanding af Interesser, som ikke bør sammenblandes. Jeg vil godt sige det lige ud: Forholdet har i denne Periode i stort Omfang været dette, at en Grundejer fandt en Sagfører, de fandt et Par Haandværksmestre, og saa gik alle disse sammen og dannede en Boligforening. Grundejeren havde Interesse i den størst mulige Grundpris, Haandværkerne havde Interesse i de størst mulige Byggeomkostninger, og Sagføreren havde Interesse endelig gik jo da i hvert Fald absolut ikke ud paa, at hans Andel skulde være den mindste. Man kan sige sig selv, hvad Resultatet af en saadan Boligforening blev med Hensyn til Byggeomkostningerne.

Den Art af Byggeri er bandlyst efter 1933-Lovens Administration. Men jeg har sagt i Folketinget i Anledning af den Utilfredshed, som Det konservative Folkepartis Ordfører har ytret paa dette Omraade, at der maa være en vis Bevægelighed i de Krav, der opstilles i selve Loven, for det gaar ikke an at gennemføre fuldkommen Ensretning af Organisationsformerne inden for vort sociale Byggeri. Man maa huske paa, at disse gamle Boligforeninger er vokset op gennem en lang Udvikling, nogle af dem har holdt 25 Aars Jubilæum og har udført et stort og dygtigt socialt Byggeri gennem disse Aar. Det vil ikke være rigtigt at gaa til en Ensretning eller Uniformering af Organisationsformerne, og derfor maa der være et vist Spillerum for Indenrigsministeriet med Hensyn til Administrationen af dette Spørgsmaal.

Det ærede Medlem ankede dernæst over, at jeg ikke havde villet være med til, at der ydedes Lejetilskud til børnerige Familier, som bor i private Boliger. Jeg vil gerne sige til det ærede Medlem, hvis Parti jeg i øvrigt har haft et saa udmærket Samarbejde med om denne Lov, at paa det Punkt kan man godt holde op at stille Ændringsforslag, det gaar jeg ikke med til. Jeg gaar ikke med til, at man af Statens Midler giver Huslejetilskud til børnerige Familier, som bor i private Husejeres Huse, uden at man samtidig faar Kontrol med den Leje, de paagældende Husejere maa tage. Hvis man nemlig uden Kontrol med Lejen giver et Tilskud, skal vi sige paa 200—300—400 Kr. til en saadan Familie, der bor i en privat Husejers Lejlighed, er det indlysende, ja,

det kan overhovedet ikke undgaas, at den private Husejer vil være i Stand til i Tidens Løb at stramme sine Betingelser over for den paagældende Lejer, saaledes at Huslejetilskuddet, der skulde komme den børnerige Familie til gode, gaar i den private Husejers Lomme. Det er den Slags, jeg vil kalde uforsvarlig Omgang med Statens Midler.

Det tredie, den ærede konservative Ordfører fremdrog, var dette, at det øvrige Land antagelig blev forfordelt i Sammenligning med Hovedstaden ved disse Midlers Fordeling. Det synes jeg ikke er rigtigt. Det er endda et Spørgsmaal — jeg tør ikke spaa derom, for man kan ikke overse det paa nærværende Tidspunkt —, om ikke det øvrige Land vil have vanskeligt ved at absorbere det Beløb, som der her stilles til Raadighed. Jeg minder om, at af Beløbene til Boligforeninger og Kommuner faar Storkøbenhavn 5½ Mill. Kr., det øvrige Land 4½ Mill. Kr. Men derefter er der 4 Mill. Kr. til Parcelbyggeri, som utvivlsomt fortrinsvis vil gaa til Provinsen, derefter 2 Mill. Kr. til Landarbejderboliger, som Landstinget har vedtaget Forslag om i Dag, og endelig er der 5 Mill. Kr. til Garantier i det kommende Aar til Parcel- og Rækkehusbebyggelse og mindre Ejendomme. Der kan slet ikke være Tvivl om, at Hovedparten af disse Beløb vil gaa til det øvrige Land.

I øvrigt er jeg enig med det ærede Medlem om, at navnlig for Familier med Børn er Parcelbeboelsen den ideale Form. Men selv om man erkender dette, skal man ikke deraf lade sig forlede til at mene, at Staten fuldkommen diktatorisk kan skrue Udviklingen over paa Fremstillingen af den Slags Huse. Der vil navnlig i de større Byer være et vist Antal — og et meget betydeligt Antal af de Familier, det her drejer sig om —, som ønsker at bo i Etagebeboelse. Af mange Grunde. F. Eks. fordi de ikke har den — hvad skal jeg sige — Følelse af Tilknytning til et Stykke Jord, som i saa høj Grad er afgørende for, om man ønsker at bo i en Villa eller i Parcelhus. Men der vil ogsaa være Mennesker, som paa Grund af Afstandsforholdet til Arbejdspladsen vil ønske at bo i Etagehuse, og det maa være Rigsdagens Opgave at tilfredsstille begge Ønsker.

Jeg har saa blot tilbage at sige til den ærede konservative Ordfører, at jeg ikke er enig med ham i hans Fremstilling af, hvad der er Grunden til, at der er en ikke ringe Nedgang i Byggeriet i Aar. Jeg er sikker paa, at det ærede Medlem er saa meget